

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa W. W.
przeciwko [...] Wojewódzkiemu Inspektorowi Transportu Drogowego w [...] o odprawę emerytalną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 6 września 2023 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach
z dnia 25 lutego 2022 r., sygn. akt V Pa 100/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 900 (dziewięćset) zł z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 lutego 2022 r., sygn. akt V Pa 100/21 Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił apelację powoda W. W. od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach z 29 czerwca 2021 r., sygn. akt IV P 10/21, którym Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo o odprawę emerytalną wniesione przeciwko [...] Wojewódzkiemu Inspektorowi Transportu Drogowego w [...].

Wyrokiem z 29 czerwca 2021 r., sygn. akt IV P 10/21 Sąd Rejonowy w Kielcach oddalił powództwo W. W. przeciwko [...] Wojewódzkiemu Inspektorowi Transportu Drogowego w [...] o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 45000 zł tytułem odprawy emerytalnej wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 2 maja 2019 roku do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania oraz odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżył apelacją powód, zarzucając mu naruszenie art. 28 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 537, z późn. zm.) oraz art. 92 § 1 k.p.

Sąd Okręgowy w wyniku rozpoznania apelacji oddalił ją jako nieuzasadnioną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że prawidłowo Sąd Rejonowy przyjął szerokie rozumienie związku między ustaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę. Słusznie w tym względzie powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z 4 czerwca 2002 roku w sprawie I PKN 346/01, w którym wskazano, że przejściem na emeryturę jest zamiana statusu pracownika lub pracownika-emeryta na status wyłącznie emeryta. Następuje ono zawsze i tylko przez rozwiązanie stosunku pracy. Dopóki bowiem trwa stosunek pracy, osoba pobierająca emeryturę nie przestaje być pracownikiem. Ani nabycie przez pracownika prawa do emerytury, ani przyznanie świadczenia, ani nawet jego wypłata nie stanowią zdarzeń powodujących ustanie zatrudnienia. Pracownik pobierający emeryturę w czasie nieprzerwanie: trwającego stosunku pracy przechodzi więc na emeryturę dopiero po ustaniu tego zatrudnienia.

Uwzględniając powyższe stanowisko na gruncie art. 92 § 1 Kodeksu pracy słusznie uznał Sąd Rejonowy, iż związek przyczynowy pomiędzy ustaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę jest ujmowany szeroko, co oznacza, że nabycie prawa do emerytury nie musi stanowić przyczyny rozwiązania stosunku pracy. Identyczne rozumienie „związku” znajduje zastosowanie do art. 28 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, gdzie wskazano, iż urzędnikowi państwowemu przechodzącemu na emeryturę lub rentę inwalidzką przysługuje jednorazowa odprawa. Związek między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury lub renty może mieć charakter również czasowy kiedy to

rozwiązanie stosunku pracy zbiega się z nabyciem świadczenia bądź też ze zmianą statusu pracownika - emeryta na status wyłącznie emeryta.

Jednocześnie Sąd odwoławczy podzielił utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, iż w razie przejścia na emeryturę warunkiem istnienia związku między rozwiązaniem umowy o pracę, a przejściem na emeryturę jest spełnienie przez pracownika warunków do nabycia świadczenia w momencie rozwiązania stosunku pracy. Oczywistym jest, że taka sytuacja zachodzi wówczas, gdy przesłanki nabycia prawa istnieją i są spełnione wcześniej przed rozwiązaniem umowy o pracę. Rozwiązanie umowy o pracę winno doprowadzić do skorzystania przez pracownika w sposób pełny z przysługujących mu świadczeń z zabezpieczenia społecznego. Skoro powód uzyskał statusu emeryta wojskowego w 2001 roku w dalszym ciągu od 31 grudnia 2020 roku kontynuuje zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, obecnie jako prezes zarządu spółki K. Sp. z o.o. w K., to prawidłowo przyjął Sąd Rejonowy, iż brak jest podstaw do uznania, iż powód jako pracownik urzędu państwowego przeszedł na emeryturę, a co za tym idzie aby uzyskał on status samodzielnego emeryta - nie pracownika.

Sąd Okręgowy nie zgodził się bowiem z argumentacją powoda podnoszącego, że przepis art. 28 ustawy o pracownikach urzędów państwowych odmiennie od treści art. 92 § 1 Kodeksu pracy reguluje warunki nabycia prawa do odprawy emerytalnej. Zarówno jeden jak i drugi przepis wskazuje, iż warunkiem nabycia uprawnienia do odprawy jest przejście urzędnika na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 9 kwietnia 2008 roku, sygn. akt II PK 304/07 w przypadku prawa do odprawy emerytalnej, przysługującej urzędnikowi państwowemu, jego przesłanką jest określona zmiana stosunków prawnych wyrażona pojęciem przechodzenia. Skoro urzędnik państwowy traci tę sytuację prawną i przechodzi do innej, czyli staje się emerytem lub rencistą, pragmatyka urzędnicza zapewnia mu jednorazową odprawę. Przejście na emeryturę nie musi pozostawać w żadnym innym, poza czasowym, związku z ustaniem zatrudnienia (tak wyrok Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2001 roku, sygn. akt I PKN 172/2000).

Sąd odwoławczy zaznaczył, iż w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż przejściem na emeryturę jest zamiana statusu pracownika lub pracownika-emeryta

na status wyłącznie emeryta. Następuje ono zawsze i tylko przez rozwiązanie lub wygaśnięcie stosunku pracy na co wskazuje Sąd Najwyższy w wyroku z 16 listopada 2001 roku, sygn. akt I PKN 670/2000; oraz w wyroku z 28 lipca 1999 roku, sygn. akt I PKN 174/99. Tak więc, dopóki trwa stosunek pracy, dopóty osoba pobierająca emeryturę nie przestaje być pracownikiem.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, odmienność zapisów pomiędzy art. 92 § 1 kodeksu pracy a art. 28 ustawy o pracownikach urzędów państwowych dotyczy jedynie wysokości odprawy, pozostałe zaś uregulowania należy interpretować tożsamo.

W niniejszej sprawie biorąc pod uwagę okoliczności będące przedmiotem sprawy oraz wydanego zaskarżonego wyroku brak było podstaw do uwzględnienia podnoszonego w apelacji zarzutu naruszenia prawa materialnego, tj. art. 28 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych przez jego niezastosowanie i jednocześnie art. 92 § 1 k.p. przez błędną jego wykładnię i w konsekwencji wadliwe zastosowanie i przyjęcie, iż powód nie spełnił przesłanek do uzyskania odprawy emerytalnej.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną zaskarżył powód w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Zdaniem powoda w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa i wagi społecznej, bowiem ustawodawca zachęca do coraz dłuższej pracy, oferując pracującym emerytom korzystne warunki podatkowe, a zatem problem wykładni art. 28 ustawy o pracownikach urzędów państwowych będzie miał coraz większe znaczenie, a brak jest jednolitego rozstrzygnięcia w tym zakresie - tj., czy sformułowanie „urzędnikowi państwowemu przechodzącemu na emeryturę” oznacza definitywne zaprzestanie pracy i pobieranie wyłącznie świadczeń socjalnych, czy też przejścia na emeryturę przy zachowaniu prawa do podjęcia dalszego zatrudnienia.

Skarżący wskazał, że znany jest mu wyrok Sądu Najwyższego z 11 lutego 2021 r. w sprawie II PSKP 9/21 (LEX nr 3149391) odnoszący się w szerokim zakresie do zagadnienia przechodzenia na emeryturę i związków pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury i powołujący liczne rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w tego typu sprawach. Powołane orzecznictwo nie porusza jednak problemu emeryta wojskowego, który pracując w urzędzie państwowym spełnia warunki dla prawa do emerytury i nabycia odprawy emerytalnej na podstawie art. 28 wskazanej ustawy, jednak po zakończeniu stosunku pracy, po upływie znacznego okresu, podejmuje dalsze zatrudnienie.

W przypadku uznania, iż powyższe zagadnienia nie budzą wątpliwości, pełnomocnik powoda wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na fakt, iż powód po ustaniu zatrudnienia w pozwanym podmiocie rzeczywiście przeszedł na emeryturę, utrzymywał się wyłącznie ze świadczenia emerytalnego i przez niemal dwa lata nie podejmował pracy zarobkowej mając status wyłącznie emeryta, a wypłacie odprawy przewidzianej w art. 28 ust. 1 u.p.u.p. nie stoi na przeszkodzie fakt, że uprzednio pobierał emeryturę wojskową (za wyrokiem Sądu Najwyższego w sprawie I PKN 700/99).

Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o:

- 1) wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
- 2) oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
- 3) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,

(3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr

52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Zagadnienie wskazane przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego, które uzasadniałoby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zagadnienie to zostało już bowiem wyjaśnione w orzecznictwie. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przepis art. 28 ustawy z 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych nie wymaga, by między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury zachodził związek przyczynowy. Z ustawowego zwrotu „przechodzącemu na emeryturę lub rentę inwalidzką” w szczególności nie wynika, że powodem rozwiązania stosunku pracy w każdym wypadku ma być zamiar uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej. Wystarczy, jeżeli zachodzi określone następstwo w czasie lub też związek czasowy między rozwiązaniem stosunku pracy a uzyskaniem emerytury lub renty inwalidzkiej, bez konieczności dowodzenia, że przyczyną rozwiązania stosunku pracy był zamiar przejścia czy chęć „odesłania” pracownika na rentę lub emeryturę (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 11 lutego 2021 r., II PSKP 9/21, LEX nr 3149391). Jak z powyższego wynika, w przypadku art. 28 ustawy o pracownikach urzędów państwowych również konieczny jest „związek” rozwiązania stosunku pracy z przejściem na emeryturę, bowiem konieczne jest „przejście” na emeryturę rozumiane, jako zmiana statusu z pracowniczego na emerytalny. Jeżeli zatem w niniejszej sprawie nie było „związku” pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a „przejściem” na emeryturę, bowiem nabycie uprawnień emerytalnych nastąpiło dużo wcześniej, a rozwiązanie stosunku pracy nie było związane z rozpoczęciem

korzystania z nich, to oczywiste jest, że nie zostały spełnione przesłanki określone w art. 28 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Z kolei przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Powód nie wykazał, aby w niniejszej sprawie skarga była oczywiście uzasadniona. Nie wskazuje na to teza wyrażona w wyroku Sądu Najwyższego w sprawie I PKN 700/99, bowiem okoliczności niniejszej sprawy nie są tożsame z okolicznościami sprawy, w której wydano powołany wyrok. W niniejszej sprawie bowiem rozwiązanie stosunku pracy nie pozostawało w jakimkolwiek związku z przejściem na emeryturę. W istocie, strona skarżąca podważa tym zarzutem jedynie ocenę stanu faktycznego dokonaną przez Sąd drugiej instancji.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9

ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

[SOP]

[ms]